

Nro 34.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

*Költ Bétsben Octobernek 25-dik napján 1793.
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Valameddig Lengyel Ország, és a' Lengyel nemzet lel áll, soha el nem felejtí, el sem felejtheti a' *Targovitzí Confoederatiót*, a' melly alkalmatosságot ízolgáltatót Lengyel Ország utolsó fel darabóitására. Maga a' Lengyel király és az Orzágnak nevezetesebb tagjai is reá állottak ugyan arra; de koránt sem olly végből, hogy kedves hazájoknak ártsanak; hanem hogy az öket végső veszedelemmel fenyegető setét fellegeket el hárihassák; azonban rajtok tellyesede bé ama nevezetes *Római vers* írónak, mind természeti, mind erköltsi értelmet magában foglaló ízép mon-

dása: *Incidit in scyllam, qui vult vitare charybdin*, az az, midőn a' tengeri örvényeket kerügeti a' hajós, gyakorta akkor ütközik a' tengeri kőzik-lákba, 's meg lábóihatatlan hajó törést szenved.

Múlt Sept. 15-dik napján, közönséges meg-
 égyezéssel fel óldoztatott, és el is töröttetett ez
 a' Szerentsétlen *Targovitzi Confoederatio*, 's he-
 lyette egy más szoros szövetség szerzetett *Grod-
 nói confoederatio* nevezet alatt, mellynek actáit
 annyival inkább szükség magunk előtt ismeretes-
 sekké tennünk, mivel abból lehet a' Lengyel kö-
 zönséges társaságnak jelenvaló környüállásait ki-
 tanúlni. De mivel sokkal több helyet foglalna el
 ezen actáknak le írása, mint sem újság leveleink,
 és az olvasó publicumonak más környüállásokra
 is függesztett figyelmetessége engedhetaeék: csak
 rövideden kívánnyuk azokat E. O. közteni. „A'
 „ sok és külső nyúghatatlanságoknak örvényé-
 „ ben ide 's tova hányattatott Lengyel nemzet,
 „ végtére sok viszonyosságai után annyi tseades-
 „ séget ért, hogy a' fő kormáayozó hatalom,
 „ más közben vettetett hatalomnak segítsége nél-
 „ kül is, a' jelenvaló Ország gyűlésnek eszközlése
 „ által magát igazgathatya. — E' folyó elzeten-
 „ dőben, Oct. 1-ső napjától fogva szünyön meg-
 „ az 1792-dik esztendőben, Maj. 14-ik napján fel-
 „ állítatott *Targovitzi közönséges confoederatio*,
 „ minden magának tulajdonított hatalmával egye-
 „ temben. Nyóltzad nap alatt köteles leszen ez
 „ az el óltatott *Targovitzi confoederatio* minden
 „ actáit, a' *confoederatio* Marsalok közzül egy-
 „ gyiknek valamelyiknek keze alá irásával meg-
 „ erősítve, a' jelenvaló Ország Gyűlésének be-
 „ adni, és azon napos könyvét, mellybe azon
 „ *confoederatió*nak minden történetei fel jegyez-
 „ tetek, előnkbe terjeszteni. Ugyan azont mivel-
 „ jék a' tartománybeli *confoederatiók* is. — Az
 „ atyafiságos meg égyezéssel fel állítatott *Grod-
 „ nói confoederatió*nak izéllya egy oly közönsé-
 „ ges igazgatás formájának szerzése, melly által
 „ nemtsak bóldoggá, hanem égyzfersmind állan-

„ dővára is tétetessen a' Lengyel nemzet; a' R.
 „ catholica vallás, a' nemzetnek szabadsága, a'
 „ királyi méltóságnak jussai, őseinknek privile-
 „ giuai, és a' jelenvaló Lengyel tartományok-
 „ nak bátorságok. Az ítélő székeknek jussai, az
 „ 1788-dik esztendőben hozott törvény szerént,
 „ Octob. 1-ső napjától fogva kezdődnek. A' je-
 „ lenvaló országnak gyűlése, a' mostan említett
 „ hólnapnak végével meg szünik; annakutánna a'
 „ mostan szereztetett *Grodnoi confoederatio* fogja
 „ maga hivatalyát követni t. i. a' király, a' Se-
 „ natorok, és a' miuisterium fognak a' törvény-
 „ tévő, és végre hajtó hatalommal birni. Nem-
 „ tsak a' fellyebb említett okokra nézve törölte-
 „ tik el a' *Targovitz* *confoederatio*, hanem azért
 „ is, mivel az Orosz Fejedelem asszony akarja.
 „ Ki adatott *Grodnóban* Sept. 15-dik napján 1793-
 „ esztendőben.

Ugyan ekkor illyetén végzést tettek a' Len-
 gyel király és rendek: Mi király azt végzettük
 a' *confoederatus* rendeknek meg egygyezésekkel,
 hogy mivel a' körülállások úgy kívánnyák, a'
 közönséges finantziával gazdálkodni, következés-
 képpen minden szükségtelen költségeket el fogunk
 kerülni. Minthogy pedig itéletünk szerént nintsen
 szükségtelebb költség, mint a' hazájokból ki-
 költözött lakosokat hizlalni, és nem a' valóság-
 gos szolgálatért, hanem tsupán tsak titulusért fi-
 zetni, holott tsak azok érdemlik a' fizetést, a' kik
 valósággal szolgálnak a' hazának: arra való néz-
 ve mostantól fogva, nevezetesen Oct. 1-ső nap-
 jától fogva, egy szolgálatot nem tévő minister,
 és egy is azok közül, a' kik hazájokból ki köl-
 töztek sem fognak fizettetni.

A' *Grodnoi* Ország Gyűlésnek vólt Marsallya
Bilinski úr tétetett a' *Grodnoi* új *confoederatio*
 nának Marsallyává, helyette pedig *Moszfinski* úr
 nyerte el az Ország Gyűlésben való Marsalságot.
 Az utólsóbb meg köszönte a' király kegyelmét,
 és a' leg hűségesebb szolgálatot ígért az hazá-
 nak. A' *Grodnoi confoederatio* actái alá, a' ki-
 rály és 110 tagok irták magokat alá a' Senáto-

rok és nemesek közzül. — Nem kevesen voltak olyanok is közöttök, a' kik kezek alá irásokhoz bizonyos clausulákat ragasztottak.

Austriai Belgiom.

Tudjuk az előbbiekből, hogy Generál *Bolio* azzal vadoltatott némellyek által, mintha ő Sept. 13-dik napján, a' midőn t. i. a' *Yorki* hertzeg kormányára bízott égyesült hadi seregek kén-
telenek voltak az ellenek ment nagy erő miatt *Dünkerkának* ostromlását félben szakasztani, ma-
ga kötelességét el múlatta volna. Az e' miatt támadott per szerentsésen el végződött, és nem-
csak érdeme szerént meg ditsérte ötöt *Koburg* her-
tzeg; hanem ennekfelette 10000 főből álló cor-
pust bízott kormányára, mellyel ő a' *Luxenbur-
gi* tartományba masirozott e' folyó hónapnak 7-ik
napján. Az ő oda lejendő érkezése, és a' segítő
seregeknek *Mobözs* alá való menetelek után fog
annak kemény ostromoltatása el kezdettetni.

Spanyól Ország.

Borjas Spanyól Admirálnak 15 linea hajóból,
és 8 fregattából álló flottája a' *Cadixi* ki kötő
helybe menvén bé, *Madajra* körül fog a' tengeren
úszkálni, olly végből, hogy azon 30 millió piás-
terből álló summát, mellyet a' Spanyól Ország-
hoz tartozó Amerikai tartományok ajánlottanak
a' Frantziák ellen való hadakozásnak folytatásá-
ra, meg általnazhassa az ellenségnek rabló ha-
jóitól.

Olafz Ország.

A' *Londoni* és *Nápolyi* udvarok közt múlt
Jul. 12-dik napján kötött szoros szövetség, Sept.
19-ik napján tétetett közönségessé, mellynek sur-
mája ez: „Minthogy ő Nagy Brittaniai és Si-
„ciliai királyi Felsegek előre el látták azokat a'

„ veszedelmeket, mellyekbe a' mostani Frantziák-
 „ nak ártalmas principiumai által eshetne egész Eu-
 „ rópa: ahozképest meg égyeztek abban, és szö-
 „ vettséget kötöttek egymással, hogy éggymás-
 „ nak birodalmait szüntelen védelmezni, és a'
 „ fegyvert előbb le tenni nem fogják, míg Fran-
 „ zia Országban az előbbi békesség helyre nem
 „ állitatik; egyenlő szívvel és erővel fognak a'
 „ közép tengeren a' dologhoz nyúlni; a' Nápolyi
 „ király ö Felsége 6000 embert, 4 linea hajót,
 „ 's ugyan annyi fregattát fog adni, mellyeknek
 „ által vitetéseket és tartásokat a' Nagy Brittan-
 „ niai király magára válalta — valameddig a'
 „ szükség kívánnya, és a' fel tétetett tziel el ére-
 „ tik, mind addig szüntelen nagy flotta fog a'
 „ közép tengeren lenni — minden Sicilii és Fran-
 „ zia ki kötő helyekkel való kereskedés, eggy-
 „ átallyában meg tiltatik — ellenben szabad le-
 „ ſzen az Anglusoknak Siciliába kereskedni —
 „ a' következő békességben egész Olasz Or-
 „ szágnak boldogságára fogja a' Nagy Brittan-
 „ niai király szemeit függeszteni, a' Nápolyi ki-
 „ rály pedig senkivel sem fog különös békessé-
 „ get szerezni. A' Frantzia közönséges társaság-
 „ nak, eddig *Nápolyban* mulatott követével 120
 „ személy költözött onnan ki, kik minnyájan bá-
 „ torságos utazásra való leveleket nyertenek,
 „ nemcsak ezek, hanem e' mellett 1500 hazájok-
 „ ból ki költözött Frantziák is, kiknek minduyá-
 „ joknak ki kellett a' Nápolyi tartományokból
 „ menni.

Nagy Britannia.

Az Angliai ministeriumnak álhatatos fel tett
 tziellya az, hogy *Tulonnak* birása által több ten-
 gerre fekvő kereskedő Frantzia városokat is meg
 nyerhessen, és nemcsak Európában, hanem a'
 napnyúgoti Indiában is öregbithesse győzedelméi-
 nek számát. E' végre a' *Gibráltárban* feküdt 3
 regementeken kívül, eggynehány *Hiberniai* gyalog

és lovas regementeket parantsolt oda menni *Dundas* Generát vezérlése alatt. Napnyúgoti Indiába, az az Amérikába való menetelre 17000 embernek adott parantsolatot. Lord *Hoorwe* 8000 emberből álló sereget indított ki a' *Tulonban* lévő őrizetnek szaporítására. *Gardner* Admirálnak flótája is szerentsésen bé jutott a' *Portsmuht* ki köté helybe, mellynek védelme alatt 100 kereskedő hajónál több volt. Valamiképpen más napnyúgoti Indiából vissza tért; úgy ezen Angliai kereskedő hajók is sokat kerültek, és hogy el kerülhessék a' *Frantzia* rabló hajóknak körmeit, meg kerültek *Ilberni*st.

Török Ország.

Mind addig lappang a' tüzes szikra a' meleg hamú alatt, míg végre ki üti magát, és a' szabad levegő éghen erőt kapván langot vett. — Ilyen forma körülállások között vagyon mostan a' *Török Birodalom*, a' *Konstantzinpolyi Diván* éjjel nappal foglalatosságban van, titkos tanácsokat tart, a' tartományoknak helytartó Basái készítik tábori bútorjaikat, mozdulásban vagyon a' katonaság, a' *Tofánában* (így neveztetik a' tengeren túl *Konstantzinpolyal* által ellenben fekvő külső város, holott vagynak a' *Török Orzági* ágyú öntő kementzék) éjjel nappal öntetnek az ágyúk, és nagyobb 's apróbb golyóbisok; a' hadakozó hajókat szünetlenül készítik az átsok; egy szóval, olyatén mozdulásban vagyon a' *Török Birodalom*, mintha minden órában indulnának a' *Márs* fia a' tsatázó mezőkre. Mindezek, mind más körülállások nyughatatlanságot okoznak a' *Konstantzinpolyban* mulató *Orosz* követnek. Legközelebb nagyon meg indult azon, hogy a' *Török* politziától való tisztek erőszakosan meg viggáltak néhány *Orosz* hajókat, azt adván okául, hogy sok görög lakosok ki vándorlanak a' *Török Birodalomból*, 's *Crimiába* költöznek.

Hadi Történetek.

Valamennyi hadi posta érkezik hozzánk, mind annyi győzedelemről való kedves izenettel éleszi lelkeinket. Leg közelebb arról tudósította *Koburg* hertzeg a' *Bétsi* hadi Cancelláriát *Ponti* fő quártélyából, hogy Oct. 8 dikán ki küldetvén az *Eszterházi* huzár regimentének sok érdemmel tündöklő Obestere *Dévay* úr két escadron huzárral, 4 compánia gyalogsággal, egygy compánia vadász katonasággal, és 4 lovas 's 2 gyalog ágyúkkal a' *Mons An-Bévellé* helység mellett fekvő Frantzia tábornak rész szerént megkémlelésére, rész szerént pedig nyúghatatlankodtatására, tellyes meg elégedésig végbe vitte a' reá bízott dolgot. Előmenő serege a' nevezett Obester úrnak egygy *Persee* nevű falunál az ellenség ör állóira bukkanván, villa verte ugyan azt; de minthogy egygy bé vágatott erdőn útat kellett magának nyitni, kéntelen volt időt engedni az ellenségnek a' nevezett helységnek el foglalására, mellyből darab ideig és sokáig ágyúzott seregeinkre. Minekutánna mindazáltal *Smóla* ártilleria fő hadnagy, a' ki immár sok történetekben ki nyilatkoztatta, mind bátor szívét, mind mester-ségében való gyakoroltatását, oda érkezett volna lovas ágyúival, mind egygy lábíg ki üzettetek a' Frantziák a' nevezett helységből, 's útat adtanak vitézeinknek az előbb való menetelre. *Mons-An-Bévellé*hez érkezvén *Dévay* Obester úr vitéz alatta valóival, keveset gondolt az ellenségnek kemény ágyúzásaival, leg ottan meg támadta a' falút, ki üzte onnan a' Frantziákat, a' kik mint az ragadó ölyvnek körmeitől rettegő tsirkék széllyel futottak, futások által kivánták a' jelenvaló veszedelemtől életüket meg menteni. Frissebb seregek menvén segítségekre, öfzve szedett erővel kezdettek a' nevezett helység mellett lévő redutáikból a' miéinkre lövöldözni; hanem *Dévay* Obester úr sem maradt adós, és nemcsak keményen meg felett nékiek ágyúiból, hanem canokfelette a' nevezett helységet is egynéhány

helyett meg gyújtatta. Melly dolgon meg boldszonkodván a' Frantziák, mindnyájan ki mentek táborjokból, 's 24 fontos ágyúkkal kezdtek vitézeinkre lövöldözni: mivel mindazáltal a' nevezett Obester úr fel tett izéllját el érte, visszavért *Bellesmeshez* a' táborba. Ezen kis tsatábari 70 Frantzia ölettetett meg, 7 fogattatott el, a' nyereség pedig 12 darab lóból, és két szekérből állott, mellynek égyike serrel, másika pedig tábori sátorral vala meg rakattatva. Részünkről 3 ember 's egyy ló veszett el, és 10 ember 's 5 ló sebesitetett meg.

Azt is jelenti *Koburg* hertzeg, hogy 12-dik napján *Octobernek Cyzoingba* menvén a' *Yorki* hertzeg seregeinek egyy részével, a' nevezett hólnapnak 10 dik napján az *Orchiesnél* és *Marchiennesnél* lévő tanyákba 5000 embert helybezeteit, 's kormányokat *Kray* Cs. Kir. Generál Májor a bizta, a' honnan a' *Barkó* huszár regementével égyütt négy batallion gyalogság küldetett a' *St. Remy malbati* helységrél táborozó tartalék sereghez.

Octob. 7-dik napján ismét ki küldetett *Blankenstein* F. M. Lájtinánt az ellenségnek meg kemlelésére, melly alkalmatossággal a' Frantziák oda hagyták *Sirki* tanyájokat, kik közzül égyynéhányan el fogattattak, égyynéhányan pedig a' más világra is küldettek. Az el hagyatott helységbe két compánia végbeli katonát küldött a' nevezett Generál; maga pedig a' falun túl telepedett le.

Arról is jelentést tett Oct. 14-dikén *Koburg* hertzeg, hogy a' miképpen néki tudtára adatott *Landrecy* és *Avesnes* közt, a' *Helpe* vizén tályonta maga erejét öszve az ellenség. Seregeinek pedig jobb szárnya, *Berlaimontel* által ellenben, a' *Sambre* vizét, bal szárnyával *Vatignies* éri; végtére a' *Yorki* hertzeg *B. Wenkheim* F. M. Lájtinántal öszve tsatolta magát.

Gr. *Wurmser* lovas hadi vezér meg nem elégedett a' *Weisenburgi* Frantzia lineának által lö-

résével, hanem egész *Hagenauig* ment, a' melly tsak 4 mélföldnire vagyon *Straßburgumtól*. Innen küldötte el Oct. 17-dikén *Gorupp* fő Strázsa-mestert, a' ki a' nevezett hólnapnak 22-dik napján ide *Bétsbe* érkezvén, mind a' *Weisenburgi* líneáknál történt dolgoknak bőv le irását meg hozta, méllyet ha éiünk, mi is közleni fogjuk E. Olvasóinkal; mind pedig következendő újabb történetekről hozott magával hirt.

Weisenburgnak el vétele után következett napon *Sültzba* masirozott a' kórmánya alatt lévő sereggel Gr. *Wurmser*, holott senki ellene nem álván, az az előtt fekvő tetőkön le telepedett. Egy Octob. 9 dik és 10-dik napjain iratott tábla esett *Weisenburgban* kezébe, mellyből azt lehet látni, hogy az ellene dolgozó Frantzia sereg 65916 főből áll, és az ahoz tsatoltatandó 49666 főből. *Mészáros* Gen. Májor *Saarburgnál* állította ki öt álló seregeit. Továbbá azt is jelenti, hogy hertzeg *Waldeck* F. M. Lájtinánt *Shaffhausennél* öszve tsatolta magát a' *Wurmser* seregének bal szárnyával, jobb szárnyával pedig a' *Brunsvigiai* hertzeg. Minekelötte *Waldeck* hertzeg oda ment volna, *Fort-Lovishoz* ment a' *Székely* hufzárokkal, és olly keményen bé vágott a' *Kappenheim*, és *Geisenheim* közt találtatott Frantziákba, hogy 50 embernél több maradt a' tsata piatzon, 11 pedig el fogattatott. Octob. 15-dikén nyugodalomnak napját tartatott Gr. *Wurmser*, 16-dikán *Te Deum Laudamust*; 17-dikén *Hagenauhoz* küldötte *Mészáros* Gen. Májort az előjáró sereggel, a' ki még oda sem ért, mikor már onnan el futottak a' Frantziák, a' kik hátra maradtak, azokat rész szerént el üzték, rész szerént pedig le vagdalták a' Császár regementének dragonyosai. Estve felé maga is oda érkezett Gróf *Wurmser*, holott azt a' jelentést vette *Waldeck* hertzegtől, hogy *Beinheim* mellett lévő táborban le telepedett, *Fort-Lovist* bé zárta, és egész *Druzhheimig* vissza verte az ellenséget.

Hollandia.

Azon 6000 főből álló sereg, melyet *Damas Obester* tsupán hazájokból ki költözött *Frantziák*-ból állított fel, a' *Hollandiai* táborozó seregekhez isatolta magát. *Kinsbergen* Admirált a' *Hollandiai* hajó seregeknek fő kormányozójává tette a' helytartó fejedelem.

Magyar Ország.

Kurirunknak 29 dik darabjában jelentettük, hogy Mélt. Gróf *Koháry Ferentz* ö Nagysága, mult Sept. 24-ik napján iktattatott légyen bé *Hont Vármegyei* örökös és Fő ispánságába. Az ekkor mondatott magyar beszédeket, melyeket mind a' bé iktató *Cardinalis, Batthiány József* hertzeg ö *Eminentziája*, mind a' nevezett *Tek. Mártonffy István* Ur tartottanak, ezen nevezett Ur leg közelebb velem közölvén, kívánom a' *M. Kurir* Erd. Olvasóival is közleni.

Kárdinalis ö Eminentziája Oratóiója e' volt:

Tekintetes Nemes Statusok és Rendek!

Méltóságos Gróf!

E' mai jeles, és nevezetes Méltóságodnak ezen *Tttes Nemes Hont Vármegyei* örökös Főispányi székében való bé iktatása által fel újítatik a' nagy érdemű *Koháry* nemzettségnek örvendetes emlékezete, a' Te ditső nagy atyaidnak képeiben, 's égyfersmind magasztaltatik böldeg emlékezeti királyainknak igazsága, és a' mi eleinknek a' nagy érdemek meg jutalmazásának való el jegyzésében különös gondoskodása, és módja, melly által a' szép erköltsökkel a' királyhoz, és hazához viselt hűséggei, és jeles érdemekkel tündöklő hazafiának méltó betse meg adassék, és ezzel az atyai erköltsöknek követése az unokák.

ban is gyarapitassék, a' polgár társok pedig ezen igazságos nemes erköltsi indúfatok meg betsülletésének példájával hasonlóknak el követésére fel gerjesztessenek.

Es valóban Te benned Mltságos Gróf, ezen királyainknak, és atyainknak el intézése maga tzellyát el érte.

Te ifjú korodtól fogva ékes erköltsökkel, és már akkor el intézett sorsodhoz alkalmas tudományokkal tellyes, magadat a' királynak és országnak szolgálatyára egeizlen fel áldoztad anynyira, hogy mind a' kettőnek jeles hafznávat, ezen *Honti* Megyének saját nemzeted tulajdon örökös Fő-ispányi Izékét el foglalhassad.

Már nevendék korodban mind a' tudományokban, mind a' gyakorlásban, olty jelesen ki mutattad magadat, hogy korábban is a' publicumbeli foglalatosságoknak el készítésére helyhezettettél, és allig érted fel a' nevendék elzrendőknek Izámát, már is e' Magyar Ország a' leg főbb Dicasteriumánál valóságos Fanátsossá lévén, most ezen Tites nemes *Honthi* Megye kormányozásának fő hivatalyát által veheted.

Ezen illy világos a' Te fényes erköltsidnek 's nemes indúlatidnak különös királyi ki nyilatkoztatott bizonyításáról mind néked, mind pedig ezen Tites N. *Hont Vármegye* egybe gyült Rendjeinek tellyes Izívemből örvendek, de nem kevesebbet önnön magamnak, hogy ezen installátióznak, és bé iktatásodnak Izerentsés véghez vitele által én nékem alkalmatosságom jutott: hogy mind az én hozzád való figyelmetes betsültetésem, mind pedig Mltságos *Koháry* nemzethez tartozó háladatosságomat nyilván bizonyítsam, ki nek az Istenhez, királyához, és hazájához viselt tökéletességinek, a' nemes ifjúság, és egyéb polgárok számára el rendelt sok féle szerzéseit, több N. *Vármegyék* és városok, de kiváltképen reám bizatott *Esztergomi* Egyházi Megyém háláadó szívvvel közöni, a' ki is számtalan Isteni ál-

dásokat, mindazokkal égyütt, a' kik e' féle szerzett jó-téteményeknek hasznát érzik, Tenéked Méltóságos Gróf, és a' Te ditső nemzetségednek a' mindenható Istentől ki fogja nyerni.

Végyed tehát már által Mltságos Gróf örökös Fő-ispányi székedet, és ezen Tttes N. *Honthi* Megyének Felséges királyunk nevével, és ő Felsége Decretumához rekesztett általa le tett hite szerént tellyes fő hivatalodnak jussaival reád bizatott kórmányozását.

Bizzál ezen most által vett hivatalod minden némü részeinek bé tellyesítésében az Istenben, a' Tttes Nemes Statusok és Rendek szabad voxaikból származó, mindenékben barátságos ölve kaptolt és égyyre tzelozó igaz szívekből származó munkálkodásaiban, mellyekből bizonyosan mind magad, mind a' Tttes Ns Vármege részéről mindennémü dolgoknak szerentsés, és boldog ki menetele következni fog. Mellyet, hogy az isten számos esztendőkre engedjen szíveimből kívánom.

Tek. Mártonffy István úr, Tek. Hont Vármege fő Notáriusa által mondatott közönséges beszéd.

*Fő Méltóságú Kardinális, királyi biztos
Kegyelmes Hertzeg!*

Minekutánna kedves Eleink Méltóságos Gróf *Koháryak* ditsőült örökös Fő ispányi előjárásokkal boldogúltak, azoknak már mi tsak unokáit tiszteltük, származások szerént következett tizti kórmányozásoknak engedelmeskedtünk, és rokonságokban meg szakasztás nélkül való hízelkedéssel gyönyörködtünk. De függöben tette szerentsés folyásunkat, a' változások állandó állhatatlansága Mltságos Gróf *Koháry Ignácz* nagy emlékezetü Fő-ispányunk halálával, s kedves magzattyának neveletlenségével.

Mindazonáltal nem hibázott Fels. Urunkban ájtatos reménységünk, mivel segítségünk ki pótolása fejében Fő-ispányi helytartókra bizta, az alatt is feyhetetlen viselésünket. Ollyan, 's utólsó vólt Mgos Gróf *Szapáry Pál*, kinek tsak ezen rövid idő alatt is, sokakban hasznos, és példás vezérlésünkért, eggy Izóval, atyai gondviselésünkért, mindenkor háláadó emlékezettel tartozunk. Most pedig könyörült rajtunk Fels. Urunk azzal is, hogy Eminentziádat e' nemes gyűlésünkre iktató királyi követének választani méltoztatott. — Ilette ez Eminentziádat azon tekintetből is, hogy Mélt. Gróf örökös Fő-ispányunk, ugyan annak kezéből vegye által örökségét, kinek gondos szándékából, 's hasonló királyi követségéből, nagy méltóságú Gróf *Erdödy József* első válalta fel ezen Mélt. Gróf *Koháryak* örökségének kormányozását. Igy terjedt örömünk, a' midőn Eminentziádat mai nap másodszori alkalmatossággal mint királyi képét ábrázoló biztost alázatosan tisztelnünk nyílt szerentsénk.

En pedig vóltaképpen nem múlathatok Eminentziád hajdani fő elcinek magasztalásával, midőn tulajdon válogatott érdemeinek mezeinél is szorossabb az időm.

Tudja ki ki jelen közzülünk, hogy férfi korra egész életében az égyházi felsőbb hivatalokat, most pedig a' leg elsőt viseli Eminentziád.

Erdély, Kalotsa, 's most *Esztergomi* szent Megyék ditsekednek Eminentziádnak fő pásztori méltóságával, de ditsekefzik az egész haza is égyetemben.

Ennek bizonyságául elég legyen tsak a' leg közelebb tartatott két rendbéli Ország gyűlését említeni.

Tudjuk köz és különös hírekből, hogy sokakban hasznos Izolgálattal mutatott nagy boldtsességét, külömbkülömbféle elő adott terhes dolgoknak ki fejezésekben, 's meg égyeztetésében

tökélletes buzgóságát, királyához igaz és egységszerűségét, nemes hazánkhoz valóságos szeretetét bizonyítván, fáradhatatlanul előközte köz boldogságunkat Eminentziád.

De tulajdona e ezen méltóságos vérnek, tulajdona a' nemességhez nyájas hajlandósággal, a' közönséghez tellyes szeretettel viseltetni. Királyiáért, 's hazájaért, a' leg terhebb dolgokban örömmel bortsátkozni. Nyilván tapasztaltuk ezt Eminentziádban, úgy mind azon mindenkor virágozó méltóságos nemzetségnek gyökeres törzökiben.

Nem halgathatom el szíves emlékezetét ama nagy vezér hertzeg *Batthyáni Károlynak*, kinek válogatott erköltsi tárházából nevedtek Fels. Fejedelmünk.

Igy készült II. dik *József* királyi dereka, nyúltak parancsoló karjai, batorodott melyéből nagyobb szíve, 's így lett, hogy minden egyéb megkülönböztetés nélkül is fegyveres seregéhez, nemeshez, polgárhoz, -falusi szántó vetelői igazsággal, 's kegyelemmel tsak nem közönségesen le erezkedett.

Mintsem meg homályosítsam sok és nagy érdemeit ama nagy méltóságú Gróf *Batthyáni Lajosnak*, tartoztatom inkább sovány szóilásomat.

Tudjuk, hogy külömbkülömbféle országos felsőbb hivatalok után, végtére a' leg elsőj viselte, szabad hazánk méltó királyi mása, ugyan ezen királyi más édes attyának hertzeg fia Eminentziád ismét tulajdon érdemeivel el foglalta országunk égyházának leg első székét.

Következendőképpen ditsőges Gróf *Batthyányiak* vére úgy különböz már: hogy hazánkban ugyan az első méltóságait mittegy egymás közt változtassa, de ezen feül künt is fényeskedjen.

Mindezekre való nézve: ki tehette e' királyi követséget nagyobb méltósággal? a' közönséges

jóra való terhünk első része alá adott segítségünket ki hozhatta hozzánk tekintetesebben, és más-ként is e' nemes gyűlésünket fellyebb ki nemesítette volna, hanem Eminentziád ?

Kinek is mind ezekért alázatos köszönetet tévén, igérjük : hogy ezen kegyességét Eminentiádnak most ugyan buzgó tisztelésünkel, 's köz örömuünkel, utóbb pedig késő maradékainkra ki terjedő emlékezettedel kívánnjuk hálálni örökösön.

Folytatása következik.

Rimafzombath Sept. 21. dikén. A' mi földünkön véghetetlen sok a' gubats. Minthogy a' nyár esső nélkül való és igen meleg volt, a' mak ki forrott, és gubattsá lett, és így a' mit az emberek a' makból reménylettek, a' gubatsból fogják ki venni. A' nyári hollzas szárazságból következett az is, hogy a' föld meg keményedvén, lehetetlen volt a' szántóföldeket meg forgatni, az idő pedig, mellyben forgatni kellett volna el múlt, és így a' mi földünkön allig ha tsak két szántásba nem fognak vetni, mellyből rend szerént nem szokott gazdag aratás következni. Amibár a' nyári két hétig tartott nagy esső tett is kárt a' búzában, kivált a' melly tsomókban állott a' mezőben; még is alább ízal a' gabonának az ára naponként. Múlt szombaton olyan éleket, mellynek felénél több része búza volt, kiláját 12 garason lehetett venni. Tavaszunk nintsen. Van is esztendeje, mióta a' fák annyi gyümölcsöt nem hoztak, mint ez idén, úgyannyira, hogy a' természetek gyümölcsnek súllyos terhe alatt, számtalan gyümölcs fák vagy is törtek, vagy ki dűlőttek töveikből.

Eppen most érkezett ide egy Kurir Frantzia Flandriából, és azt az örvendetes hirt hozta, hogy a' Cs. K. seregek *Mobázs* alatt olly keményen meg verték a' Frantziákat, hogy 12 ezer ember maradt közzülök a' tsata piatzon. Nyertünk 20 ágyút. Az erről ki adattatandó bővebb tudósítást másszor fogom Erd. Olvasóimmal közleni.

Jelentés.

T. T. Ketskeméti 'Sigmond úr, a' Polgárdi Ref. Ekklesiának érdemes lelki pásztorja adott ki ezen mostan folyó esztendőben a' Palatinátusi Katékésisre 80 prédikátziókat, könyörgésekkel égygyütt; mellyek érdemek szerént, tellyes meg elégedéssel vétettek a' Magyar Publicum által. — Minthogy ezen hafznos munkának ki nyomtatásában a' T. Szerzőnek jelen nem léte miatt, néhány hibák estének: szükségesnek Ienni ítélte a' nevezett tudós férfiú, azokat általam közönségek-ké tétetni.

<i>Hibák</i>		<i>Olvasd</i>
<i>Lap.</i>	<i>Sor.</i>	
Előjáró beszéd	22 Kerület	-- Fejedelemség.
14	<i>Textus</i> Tsel. 11: 16	26.
23	19 Triancus	Thianéus Apolló.
139	22 - - -	a' meg igazulásokkal.
179	<i>Textus</i> 'Sólt. 16	116.
227	13 fel készitetett	fel ékesitetett.
230	7 - - -	igy még az idegenek is.
237	27 - - -	45.
320	12 olvasd utánna:	Úgy szintén elég égy-
		szer újjá születni, el kez-
		deni a' lelki életet s. a. t.
429	30 - - -	melly majd.
—	32 Farahónak	Jósefnek.
491	8 midön	módon.
497	1 felelvén az Im-	
	perator olvasd utánna:	többet kértz.
528	<i>Textus</i> Máté 6. 11.	10.